

Yêmiti

¹ min-áúbá-wánnáámá kemá Yêmitima Áánûqtuyaa uyátárai-naqa Ítu Káríqtoni mayái-nákómá agatáune. Áánûqtuni Ítíráaeo-wayukama máqte-marabaqa wéyáwé umá máa-kayukayopaq kágayaune.

² ketíbâqawaaraa-kayukao, káqo-kaqon-ummaa-yataaqa keráwáqtôpaq paá umátikainaq abo keráwáqá paá yaákama máero. maamin-úmmáá-yátááqá keráwáqtôpaq ínama keráwáqá uyátárai-nakon-aama yáqtoqma akoqnáá éqa miraráá íyana keráwáqtí tirukómá uyátá-maqma akoqnáá aurániye. minnýaba áqa káonaae. ³ missing? ⁴ keráwáqá yáqtotukeq keráwáqtí íráqôn-aaimma uyátá-maqma anóniq ínaqa móra íráqô-qtataaqa Áánûqtuqtaba íma ayawáá yánoe. ⁵ keráwápíké móra-nakoma akoqnáá umá íráqôn-auyanaqtabamo kéenama Áánûqtukaq ítama aónáínana wemmá amíniye. Áánûqtuma wení íráqô-qtataapike amuqá maqmá keráwáqá máqtemma timínéna kéiyé. ⁶ keráwáqá minnýabamo ítama káoneqa íma kaayaq-túyánámmá itéraq tínômanibo paá wekáq tirummá áméro. waayúkama kaayaq-yúyánámmá únómmá uwáágoma awekárááq iníkáá umá mikáyúkámá mááe. ⁷ miraráá káyúkámá kaayaq-yúyánámmá wáina-yuma yemá uyátárai-nakonopake íma móra-yataaqa mayánoe. ⁸ ímiye. yemá paá aati-aatimá yíkái-qtataaqtaba íma kéitaae.

⁹ móra-nakoma íma oótamma makáina-nakomma Áánûqtuma wení aúyánámmá wekáq kêmaraipoana min-áwáyóq-nákómá kanaaráq amuq-yatáápi mániye. ¹⁰ Áánûqtuma móra oótamma makáina-nakomma wenáwîqa mé kumínanama minnáyabama anaaékaq wemá amuqá marániye. taákaq máráaro. oótamma aati-aatimá íma wániye. ímiye. wíráati-yataakoma ayákama púínikaa umá oótamma paá naaenómá augéna kabiráginiye. ¹¹ aabaúmá kéutena aaqá kégautowana áápepaaqa kokoq umá kááyakena wíráati-yataakon arammá popoq marabí kéiyé. mirá kéitanama íma íraqô-qtataaqa pááq umá wániye. mórai q umá min-nákómá taíbaq-otamma makáina-nakoma wení oótaqtaba kéinana páátákáá wenaúwaraimma ánataginiye.

¹² ummaa-yatááqô móra-nakokaq yínnama wemmá íma uyátainanama wenarukómá íraqôni q íniye. uyátárai-nakon áaimma miráuma yáqtoqma akoqnáá énama anaaékaq amuq-yatááqá mayániye. min-ámúq-yatááqtabá uyátárai-nakoma akoqnáá umá tiráiyé: “mi-káyúkámá keqtábá yikáina-wayukama amuq-yatááqá yiménúne.” téna tiráiyé. ¹³ yaímma makatí-yatááqá keráwáqtôpaq yínaqa túyánápímmá maará umá ítero: “maami-mákátí-yatááqá Áánûqtuma timákaitana iráiyé:” téqa ítero. máqte-kayukama Áánûqtumma íma kanaaráq makatíyana Áánûqtuma aati-aatimá máqtemma íma kémakatiye. ¹⁴ móra-nakomma makátimma wení táwî-auyanakoma wemmá keyabitiye. ¹⁵ táwî-yuyanakoma yemmá yabítínata kúmiq-yataariq pááq ínoe. abo yeqtí kúmiq-yataariq étama puínoe.

¹⁶ ketí tíkái-tibaqawaaraa-kayukao, táwî-

auyanamma ayuwáiyana keráwáqá makatíniye. ¹⁷ máqten-iraqo-qtataaqa máqten-amuq-yataakaraq Áánûqtunopake keqtááyôpaq kéiyé. Áánûqtuma wemá ókóní áaine. miráimanibo aabaúráá wíyokaa íma máiyé. aabaúgógáráq wíyokogaraq yenákámá yáutu-yautu kéoyapoata máqten-imamma waéqma kéyautoe. miráimanibo Áánûqtu íma waékaipoana wení ópí móra-amamma íma wáiyé. ¹⁸ Áánûqtuma keqtááyábá wení iyápó-annaraa ígáae téna wení árain-aimma tímikaiqtaae. wení máqte-annabike ketáámá áqnáae-iyapo-annaraa umá máunatae.

¹⁹ tíkái-tibaqawaaraa-kayukao, maan-áímmá taáaq máráaro. keráwáqá máqtemma aati-aatimá wataáyaba itéraq yokaa oro. miráimanibo keráwáqtí táama kéteqa áqnáabaqa túyánápí itéq tero. íma páátákáá tíyamma oro. ²⁰ keráwáqá tíyamma máyáama íma Áánûqtuni aammá kéwaraae. ²¹ keráwáqtí táwî-aaimma paábaqtaa iyaabótúwáaro. keráwáqá kenamáárîq Áánûqtuni aménáápáq maréraq mi-kátáámá wemá keqtirupi márâin-aimma wáráaro. maamirán-áínápó Áánûqtuma keráwáqtí tirun-íyápógómmá awiráinana ípuiniye.

²² keráwáqá Áánûqtun-aama íma paá taáqnapo itánômanibo yaaguyaqmá nóinabi tinnaiq oro. ²³ náawabi Áánûqtun-aama iténa ímo miráinama wemá kaapópiké wenóíqa aónainikaa íniye. ²⁴ wenóíqo aónatuwena koénama wenóíqtabama aónaimma awikátukaiye. ²⁵ aá ítarai-nakoma Áánûqtun ámáan-aimma aónaimma minná íráqô-kaapore. maamirán-ámáán-áímmá wenamáa túyawaa tuqmá-yátááqá kétimiqtaae. máqtemma

aá itáa-wayukama Áánûqtun ámáan-aimma kéwaraae. yeráwáqá nóinabi itáama íma kéyuwikaae. yeráwáqá aati-aatimá aanaúramma waqmá mirá kéopoata yemá máqte-qtataariqo kéetama yimuqá kémaraae.

²⁶ móra-nakoma wenaúyánápí téna “kemá Áánûqtuni aammá kéwaraune” timánibo wenamáábíma íma kawáá ená wemá wetábá kaaqaari-áímmá kétiye. wenaúyánákómá Áánûqtuqtaba íma arupú kéíye. ²⁷ arupú-auyanamma Áánûqtuqtaba minnáe. keqtoq-ínikáráq iyápógaraq yetínóbo pukáiyamma yíwáqnaa oro. abo keráwáqá táwî-aaiqtaba nékaq máero.

2

¹ ketíbâqawaaraa-kayukao, Ítu Káríqtoqtaba itáíq-itaiq umá yaqtóráaro. wemá tágama-yataaqa ógikai-nakoe. keráwáqá oótamma makáa-kayukayaba íráqôniq kéumayikaamanibo áwáyoq-wayukayaba tinaaemma kéumayikeq ommá táwî-aaimma paá kéoe. ² itáaro. móra-nakoma keráwáqá áíkuma máan-aukaapimma íráqôn-unakaqtogaraq wíráati-yataakaraq maréna kéinana móra-nakoma yakáq-yakaq-unakaqtoma maréna kéinaqa ³ máka-nakama móraiq íráqôniq paá umayíkáaro. keráwáqá oótamma makáin-naqtabama téq “emá maan-íráqôn-ábíqtátáráq maráq mááo” ‘itéraq ánibo áwáyoq-naqtabama “emá merapáq itó-uma mááo” abo “marabí maraq mááo” téraq ítero. ⁴ keráwáqá maamirán-áímmá téq oweqa keqtúyánápíké táwî-aaimma keyainaae.

⁵ ketíbâqawaaraa-kayukao, itáaro. oótamma íma makáa-kayukama Áánûqtuma “íráqô-meyamma

yiménúne” téna tiráiyé. wení yabíkái-marupaq yeqtí yíwîqa máikaae téna minnýaba máqtemma wekáq yirummá ámê-kayukama wemá akoqnáá umá timá yímikaiye. ⁶ miráimanibo keráwáqá oótamma íma makáa-kayukayaba tinaaemma kéoe. itáaro. nói-kayukawaq keráwáqá táigomma umátiketawaq tiwíqmeta túbimma maránô? yemá oótamma makáa-kayukae. ⁷ yemá Ítu Káríqtoni íráqôn-awiqtaba táwî-aimma kéte-kayukae.

⁸ keráwáré maamin-ámáán-áimmá tirummá amíyátábá Áánûqtuni aúba-wannaabi agatáimma keráwáqá maamin-áimmá wáraaro. mirá téna “keráwáqá ketábáráá tikáiniq umá káqo-kayukayaba tikáino.” téna kétiye. ⁹ keráwáqá oótamma makáiya-kayukama yetíwîqa múte kéyauyeq áwáyoq-wayukati yíwîqa íma múte yaúyomma keráwáqá kúmiq-yataariq kéoe. ¹⁰ náawabi kímora-amaan-aimma akátínnama wemá otaammá kéguye. ¹¹ Áánûqtu téna “kumari-áimmá íma tarôq oro” wemá ókaraq téna “waayúkama íma yíkamma púyôro” téna tiráiyé. abo íma kumari-áimmá éqo waayúkama yíkamma púyômma Áánûqtun-aurakaq tigaemá kéiyé. kímora ámáan-aimma íma waráanayataboia Áánûqtun ámáan-aimma emá akátaane. ¹² min-ámáán-áimmá káqo-kayukayaba tirummá amíyanama min-ámáán-áikómá timátikainaqtaa túwawaaq tuqmá Áánûqtun-aurakaq tigaemá íma éqtaa kónunatae. keráwáqtí máqten-aimma tíyakaraq máqte-qtataariq o-káráq min-ámáán-áimmá wáraaro. anaaékaq Áánûqtu min-ámáán-áikáq keráwáqá yainániye. ¹³ keráwáqá káqo-kayukama íma paru umáyikaiyanama Áánûqtuma keráwáqá

wení paru-yátáápíkémá Ítiminiye. miráimanibo keráwáqá káqo-kayukama paru umáyikaiyanama Áánûqtuma wení paru-yátáápíké mirá-umatikaniye.

¹⁴ tîbâqawaaraa-kayukao, ketáámá paá tóyaukaken-aimma téqtaa “ketáá Ítukaq itáíq-itaiq umá kéyaqtoranatae.” téqtaa kêtunataamanibo ketáámá nóinnabi wemá tinîq ítaa únnama ketáái wataama íma arupú-áiné. ¹⁵ yaímma keqtiwaráánábi keqtinaanoráánábi Ítukaq yirummá amíya-kayukama yeqtí unáákáqtôaa yeqtí aáwakaraq íma wáinaqa ¹⁶ maamin-áímmá téraq “keráwáqá tíyaqa yaáka máero. tú yawááq umá kokoq í-únákáqtó kúberera íraqôniq umá aáwaqa naaro” téraq mirán-áímmá íma timá yíkáaro. maamirán-áímmô kétemma íma yíwáqnaa kéoe. ¹⁷ keráwáqtí itáíq-itaiq-yataakoma móraiq kéíye. keráwáqtí itáíq-itaiq-yataakoma káqo-kayukayaba íma éta paátataakaa wáíye. ¹⁸ yaímma keráwápíké téta “emá itáíq-itaiq í-ááímmá mayánaq kemá káqo-kayukayaba íraqô-qtataariq kéune” téta tínoe. kemá Yêmitima yawuwéqma tenúne: “móra-nakoma wení itáíq-itaiq í-yátááqá wáinama káqo-kayukayaba íraqô-qtataaqa ínnama wení itáíq-itaiq í-ááímmá ketáámá káonaunatae. ¹⁹ keráwáqá téq “Áánûqtuma wemá wenamáa árai-manikoma máíye” temmá kéte. árain-aimanibo waátáikogaraq mimórá-áímmá ítama ikatíq umá aqtete kéoe. ²⁰ aíbôq-wayukao, keráwáqá kêtimonau. itáíq-itaiq kéomanibo minnáyaba íma éta keráwáqtí itáíq-itaiq-yataaqa paátataakaa kéíye. ²¹ maamin-kátáámá taákaq máráaro. naayóbáqá ketáái títaubikoma Áabaraama Áánûqtumma amuqá

amígáae téna wemá Áánûqtu timá-amin-aimma mirá-uraine. minnáe. wenáanikoma áwíqa Ááíteki wemmá óqta-taareraq wayakéna ikamínéna itana Áánûqtu téna “aaqáo” tiráine. Áabaraama miraráá uráiqtababoana Áánûqtun-aurakaq arupú uráiyé. ²² keráwáqá kéिताo? Áabaraama itáíq-itaiq uráiqtababoana Áánûqtuma timá-amin-aimma mirá-uraiye. Áabaraama wemá minnáyaba uráiqtababoqtaa ketáámá téqtaa “Áabaraama wení itáíq-itaiq umá yáqtorai-yataaqa anómma máqe-uraiye.” téqtaa kétaunatae. ²³ miráitana Áánûqtuni aúba-wannaabi maará kétiye:

“Áabaraama Áánûqtun-aama itáíq-itaiq umá ítaraiipoana

Áánûqtun-aurakaq kateko-náqá máqe-uraiye.

abo weqtábámá ‘Áánûqtuni aanábóé’ tirááe.”

mirá téna Áánûqtuni a*ba-wannaabi kétiye. ²⁴ miráitana móra-nakoma paá óyauk*ke téna “kemá Ítukaq itáíq-itaiq umá kéyaqtorane” ténama Áánûqtun-aurakaq wemá íma kateko-naré. ímiye. min-n*kómá Áánûqtun-aama timá-amin-aimma mirá kéenama wemá Áánûqtun-aurakaq kateko-naré.

²⁵ mórai q umá naayóbáqá mórama aakaq-nóíníqtábá wenáwíqa Aréaabie. maami-Y*qtááéó-íníkómá min Ítiráaeo-kaqto-wayukama Yótua timáyíkái-kayukama yemmá maan-íníkómá yíwáqnaa uráiyé. yemmá káqon-amma yiráátitata min-ámmá waráiyata yeqtí namu*o-wáyúkámá íma

yibáá éta yíkaminoe. min-íníká máa aakabá yáutu-yautu-inimma máqe-uraimaniboa wemá Yótuani timáyíkái-kayukama yeqtí namuro-wáyúkábiké nékaq mayuwénaboana Áánûqtun-aurakaq wemá kateko-ínímmá aúká*ye. ²⁶ ítáaro. aúgoma aáma íma wáinanama aráákagurain-*ue. móraiq umá itáíq-itaiq o-káyúkámá káqo-kayukayaba *áqôniq íumayikaama yeqtí itáíq-itaiq-yataaqa arááq-yuraa *áiyee.

3

¹ ketíbâqawaaraa-kayukao, netuqyaammá keráwápíkemmá aúba yirááti-wayukama íma aúráaro. Áánûqtu aúba yirááti-wayukama pááqya-paru-yataakaraq yainániye. ² ítáaro. máqte-kayukataa nóinabi téqtaa túnnayaba íkarutaunatae. ketáá itaa arútáanama ketáái kateko-yát*áqá ánataginimanibo ketáámá máqtemma ketáái kateko-yátááqá únnayabataama íkánatagiye. móra-nakoma wení kateko-yátááqá ánataginana wenaúyawaakoma máqten-aayapaq arupú umá yabi íniye. ³ ketáámá oótima yabi ténátaama wení óyaupi akoqnáá-annama (téini) kégumaraunatae. mirá únnayabatama wíinna-ayapaq ketáá yabi tenanataá min-ánón-ótímá wíkáae téqtaa kéunatae. ⁴ ketáámá anón-unopi-kaarema yabi ténátaama móra-nakoma áwíqme wí-yátáráq kéyaqtoraiye. uwááma kéyoraitanamaniibo mi-tátánápó móra-nakoma nopí-kááremá wíinna-ayapaq wíkáae téna miráitana kéwiye. ⁵ móraiq umá amáábíyataba wáiyee. pááqyamma wáimanibo netuq-áímmá kégarena ketútaa múte kéyuiye. miráipoaq keráwápíkemmá netuqyaammá yirááti-wayukama íauraaro. ítáaro. pááqyan-autamma

ína-waigoma máqte-karaamma kanaaráq kamá
 iqtubíniye. ⁶ timáábígoma miráuma iraráá
 kéiye. káqo-kaqo-tai-aimma kanaaráq tíniye.
 timáábígotaama táí-aimma kêtitanama máqte-
 tugotaa táwîq umákena ketáái Íráqôn-aaimma mamá
 táwî-tawaa umátuwaigaae téna mirá kéiye. min-
 íramá timáábígotai táí-aimma Tááqtaanopake kéiye.
⁷ abááq-wámmá waayúkama kanaaráq awíma
 kaayoné umáyikanoe. numagáráq abááq-wákáráq
 táiwakaraq noyáákaraq máqtemma awíma kaayoné
 kéoe. ⁸ miráimanibo máqte-kayukama amáábíma íma
 kanaaráq awíma kaayoné umákanoe. ketáái yabi
 í-yátááqá aménáápáqá íma máitana táwî-yataakoma
 uwaatagáákáá-qtátááqá ógikaiye. ⁹ ketáái
 timáábínapo ketibotáá uyátárai-nakon-awiqa
 ketáamá múte keyauyeqtaa ketáái timáábínapo
 káqo-kayukama yiwéqnéqtaa kéunataama yemmá
 keqtáaráá umá Áánûqtu wetábá wekáá umá tarôq
 uráiyeye. ¹⁰ mimórá-tóyáúpíkétáá Íráqôn-aikaraqa
 táwî-aikaraq kêtunataamanibo miráráátáá únnataama
 táwî-aaine. ¹¹ ketíbâqawaayuo, poqnokómá non-
 úrákógáráq únókógáráq mi-mórábíké íkégumiye.
 ímiye. ¹² mórai q umá ina-yágó íma eqá káyubiye.
 túti-annagoma íma konnóqa káyubiye. ímiye.
 únókómá íma non-úrámá káyubiye. mórai q
 umá mimórá tóyáúpíké Íráqôn-aikaraq táwî-
 aikaraq kêtunataamanibo táwî-aaine. miráipoaq
 netuqyaammá keráwápíkémá yirááti-wayukama
 íma aúráro.

¹³ móra itaí-nákómá wení Íráqôn-aaimma
 tiráátínaqtaa kanaaráq aónanunatae. wemá óq-
 wayukati aménáápáqá máena wenaúma íma múte

yauyénamanibo wení mayaímá íráqôniq kéitaqtaa ketáámá káonaunatae. ¹⁴ keráwáqô, keráwáqtí tíyaqnoabaqa táí-tiyamma kémaraa? keráwáqá kárún-ainaq te-káyúkáwáq kémaeyo? aúyabayabayukawaq kémaeyo? keráwáqá mirámô kéeq oweqa keráwáqtábá téq “kemá aá ítarauna-naqune” ítero. maamin-áímmá kaaqaari-áiné. ¹⁵ maamin-áímmá Áánûqtunopake íma kégumimanibo maa-márábiké paá kéíye. Tááqtaayaa táí-aagonopake kéíye. ¹⁶ waayúkama yetíwîqa mamá anóniq íkáae téta kárún-aaimmo kététaama abo unítíqa tíyanama káqo-kaqomma táwî-aaimma pááq íniye. ¹⁷ miráimanibo itaí-yátááqá Áánûqtunopakemma minnáe. mútûqa íráqôniq umá wáena táíqokaraq íma wáíye. mín-ítáí-yátááqá kaayonégáráq parugáráq wáíye. aamá ítama akoqnáá kéíye. máqte-kayukama íráqôniq kéumyikena arupú keena íma kaayaq-óyáúríq kéíye. Áánûqtuni itaí-yátáákómá miraráá kéíye.

¹⁸ mi-káyúkámá kaayonégáráq kémaeta yeqtí kaayoné-yátáákómá wéyáwé ínata kaayoné-yátáákóní arammá waayúkama Áánûqtun-aurakaq kateko-wáyúkáé.

4

¹ ááikaraq unítíq-aikaraq náakakenaq kéíyo? keqtirunóbáké kéíye. mi-qtátááqá keqtúgoma tikáimma keqtúyánámmá keyabitenapoana keqtirunóbáqá aati-aatimá ááíqa kéíye. ² keráwáqá maami-qtátááqtábá kétékaimanibo íma kanaaráq mayánôpoaq keráwáqá waayúkama yikamiyataba yokaa kéoe. káqo-kayukati taítawaa-yataaqtaba

keráwáqá túrananna káámanibo íma mayépoaq unítíq-aimma kéteq ááiqa kéoe. ítáaro. keráwáqá Áánûqtukaq íma ítama káonepoaq keráwáqá tíkái-qtataaqa íkemayaae. ³ keráwáqtí táwî-tuyanakake Áánûqtukaq ítama káoneqa keráwáqá íma wenôpake mayánoe. keráwáqá kenamáa keráwáqtábá máqte-qtataaqa ítama káonaae. ⁴ waayúkao, itáíq-itaiq-yataaqa íma kéyaqtoraae. maa-márábí-qtátáákóní aanábómá máeq Áánûqtuni namuro-wáyúkámá mááe, móra-nakoma téna “kemá maa-márábí-qtátááqá kétékaiye” tinnama aati-aatimá mirá kétena wemá Áánûqtuni namuro-náqá káukiye. ⁵ Áánûqtuni aúba-wannaabi mirá téna kétéiye: “Áánûqtuni Aágoma keqtaábí makáimma wemá miráuma kárún-aimma tin-nákóráá uráíye.” téna íma paátataakaan-aine. ⁶ miráimanibo Áánûqtuma wení íráqô-qtataapike akoqnáá umá timá tímikaiqtaae. wení aúba-wannaabi mirá téna kétéiye:

“yetúma múte yaúyo-kayukama

Áánûqtuma yemmá waéqma yinaaéma
kéumayikenamanibo

yetúma íma múte yaúyo-kayukaraq

wení íráqô-qtataapike kényimiye.”

téna kétéiye. ⁷ miráipoaq keráwáqá kenamáárîq Áánûqtun aménáápáq maréq wenáama wáráaro. Tááqtaamma awéqtáiyana keráwáqtôpake péqmarena paábaq uyaa timáginíye. ⁸ Áánûqtunopaq waaqókáq íyanama wemá keráwáqtôpaq waaqókáq yíniye. keráwáqá kúmiq-yataariqo kéeqa paábaq tinaaéma umáméro. ⁹ keráwáqtí kúmiqtaba íma timuqá maréqanibo paá ummaa-tírúkáráq máero.

minnýaba íma wíráa ínômanibo tiruqtábá oro.
 10 uyátárai-nakoni aménáápáq maíyana wemá
 keráwáqá múte yauiíniye.

11 ketíbâqawaaraa-kayukao, keiyáá móra-mora-
 yuma móra-mora-yute táwî-aimma yeqtábá ítero.
 náawabi wenábâqawaaraa-naqa káyainenama
 táwî-aimma weqtábá tinnana wemá Áánûqtun
 ámáan-aimma káyainenama táwî-aimma weqtábá
 kétiye. wemá ámáan-aimma káyainenama wemá
 téna “kemá ámáan-aikoma uyátáraune.” téna
 kétiye. 12 ítáaro. Áánûqtuma wenamáa ámáan-
 aimma kêtimitaamanibo keráwáqá kenamáárîq
 keqtí ámáan-aimma timínéqtaa kéoe. Áánûqtuma
 wenamáa wemá kanaaráq aúwaraimma timénataa
 wenamáa kanaaráq ánatatikaniqtaae. keráwáqá
 “Áánûqtumune” téraq kéteo? abo íma tîbâqawaaraa-
 kayukama yaináaro. 13 keráwáqá maan-áikáámô
 téq oweqa “íbêq-kanaaraq ketáámá maabáq
 ónúntatae. aabáyaama ketáámá mibáq ónúntatae.
 ketáámá kímora-karitimaatima mibáq maéqtaa
 netuq-mónéqá pááq ónúntatae.” maamiraráá téq
 oweqa keráwáqá ketáama ítáaro. 14 keráwáqá
 nói-qtataaraq aabáyaama pááq ínimma íma ítaraae.
 keráwáqí túwaraimma konnákóráá umá pááqya-
 kanaama maéna kóiniye. 15 keráwáqá maará téraq
 tero: “uyátárai-nakomma akáínaiq umá ketáámá
 paá máeqtaa ketáámá maamirá éqta merará éqta
 ónúntatae.” miráá téraq tero. 16 miráimanibo íbêqa
 keráwáqí túma múte kényauyeq keráwáqá miráíno-
 qtataaqtabagaraq íma miráíno-qtataaqtabagaraq
 paá kéte mirá kéeq Áánûqtuni amenáápáq íma
 maíyamma minná táwî-aaine. 17 ítáaro. móra-

nakoma íráqôn-aaimma aónarena mirá íma ínnama min-nákómá kúmiq-yataariq kéiyee.

5

¹ íbêqa keráwáqá ótamma makáa-kayukao, ketáama itáaro. mi-kánáámá yínnama keráwáqá táwîq-totiqá maréq ibiqá yaránóe. ² keráwáqtí ótamma kabiréna unáákáqtôma kawaanogómá kégarainana ³ akoqnáán-otamma naaenómmá augéna keráwáqtábá tiráátinoqtaae irámô árainikaan-aíqa miraráá umá táí-meyamma keráwáqtôpaqa yíniye. kenamáa keráwáqtí taíganin-otamma káikuyoe. ⁴ keráwáqtí yópimmô mayaímá máyáa-kayukama makáqma yiwíkeq yemmá íma meyáníq kéopoata yeráwáqá anókaq ááyataa umá keráwáqtí táwî-aaiqtaba kéte. yeráwáqtí ááyataa-aikoma Áánûqtuni aápi ko kéberaitana wemá uyátárai-naqa máqten-akoqnaagaraq máiyee. ⁵ maa-márábí keráwáqá taíganin-otamma káikuyeq taíganin-aawaqa naréqa íma kammáa káeq mayái matááe. keráwáqá mirá kéeq mimórá táoqa yaímma-wayukama timáyíkáawata waayúkama yíkakaae. ⁶ missing?

⁷ keqtíbâqtiwaama Ítuqtaba mááe. miráinaq uyátárai-nakomo kumiyábá awé uréraq tú pukáinabaq máero. móra-nakoma yómmá yoqmakéna aaqá iyábá aú pukáipaq awé iníq umáraa máero. ⁸ keráwáqá tú pukáinabaq awé oro. mi-qtátáaqá yínnama íaonanobo paá akoqnáá umá awé oro. uyátárai-nakomo kumí-kánáámá waaqókárîq kéiyee.

⁹ keqtíbâqawaayuo, móra-nakoma Káríqton-annabike-nakoqtabama táwî-tawaa-aimma weqtábá

ítero. mirámô éq oweqa Áánûqtuma keráwáqá yaináinaq tigaeyábá ínoe. taákaq máráaro. uyátárai-nakoma ketáái yaináí-náqá waaqókáq kéyena yokaa umá yaberániye. ¹⁰ keqtíbâqawaayuo, Áánûqtuni amuné-wáyúkámá naayóbáqá uyátárai-nakon áwîkaq tirááne. yetáaiqtaba wannaabí agatáamma min-ááímmá wáráaro. yeráwáqá yú pukáipaq yeqtí yíqa í-yátáápí awé urááe. ¹¹ mi-káyúkámá yáqtoqma akoqnáá umá yú pukáipaq awé uráa-kayukama yeqtábá kétaunatae: “yeráwáqá Áánûqtuma íráqôniq umáyíkaraiye.” téqtaa kétaunatae. min-nákómá Yóbu weqtábá ítaraae. naayóbáqá Tááqtaama wemmá táwîq kéumakaitana Yóbu Áánûqtumma íma anaaémma ámikaimanibo aú pukuráipaq awé uráine. anaaékaqa Yóbu anónuqma aúrâitana Áánûqtuma wemmá áwáqnaa uráiyé. uyátárai-nakoma wení paru-yátááqá wáitana wenarukómá keqtáyátábá ôriq kéiyé.

¹² ketíbâqawaayuo, ítáaro. keráwáqá árain-aimma akoqnáá umá kéteqa íma Áánûqtuni márûkoni áwîkaraq maa-márágón áwîkaraq káqo-kaqo-qtataakon áwîkaraq yamá keráwáqti akoqnáá-aimma ítero. keráwáqá yauwéqma kéteqa paá “owé” abo “ímiye” tero. móra-yataakon áwîkaq kéteq túbánápi kéteqa “mi-qtátáákómá akoqnáá umátikaniye” tíyamma minnýyaba Áánûqtuma keráwáqá yainániye.

¹³ keráwápike móra-nakoma árupunaa íyana ummaa-yátáápí máenama nunamummá tíno. keráwápike móra-nakoma amuqô kémarenama uyátárai-nakon áwîqa múte ibí timá yauyíno.

¹⁴ keráwápike móra-nakoma karímô kémayenama

itáíq-itaiq o-yúti kawáá-wáyúkámá yeqtábá yígáae téna yááyainata yeráwáqá nunamummá má kétimaketa matawémma uyátárai-nakon áwíkaq marakánoe. ¹⁵ ániibo yeráwáqá Ítukaq itáíq-itaiq umá yáqtoqma akoqnáá kéeta nunamummá tíyanama miráuma mi-kárí-náqá auwiráiyana Áánûqtukaq íniye. miráinana uyátárai-nakoma wemmá móragaraq atóbayakaniye. min-nákópimmô kúmiqo wáinanama uyátárai-nakoma wení kúmiq-yataaqa paábaq matuwéna awikátuwaniye. ¹⁶ keráwáqtí kúmiq-yataaqtaba móra-mora-yuma móra-mora-yute abarokáq timá pááq oro. wetê-kete nunamummá tero. miráinana Áánûqtuma keráwáqá atóbatikaniye. min-nákómá Áánûqtun-aurakaq kateko-naré wemá nunamummá timmá akoqnáá kéiyé. ¹⁷ Iráíya paá keqtáaráá-kánóré. wemá nunamupí “aaqá íyuwo” téna titana maa-márábí kaumo-kárítímáátígáráq abapaké móra-wiyopimma aaqá íuraiye. ¹⁸ ókaraq nunamummá titana aaqá wíyôpake kuména keqnáámmá yópíké aáwaqa utaráiye.

¹⁹ keqtíbâqawaayuo, keráwápíké móra-nakomma árain-aipike yabitimátuwaiyanama mórama itáíq-itaiq umá maína-nakoma yauwéqma awíqme yíno. ²⁰ minná taákaq máráaro. náawabi mórama kúmiq-nakoma wení táwî-aipike waéqma ayuwáinana mi-kúmíq-nákóní arun-íyápógómá mamá íraqôniq kéumakena íma puínana Áánûqtuma wení taígani kúmiq-yataaqa paábaq matuwéna awikátuwaniye.

áugen-anona-anon-aimma
Genesis 12-22 and The New Testament in the Usarufa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na sampela hap Buk Stat long
tokples Usarufa

copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Usarufa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0cfeeb85-a1ae-5e2f-a3f0-4c221d1d6c84